Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXV. Ч. 181. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 25-го СЕРПНЯ 1978 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 25, 1978 No. 181. VOL. LXXXV

НОВИЙ УРЯД УНРЕСПУБЛІКИ ВІДБУВ ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ

Мюнхен. — Бюлетень Українського Інформаційного Бюра з 16-го серпня подає:

В днях 11-го і 12-го серпня 1978 р. відбулося в місті осідку Державного Центру УНРеспубліки перше засідання Уряду нового складу в присутності Президента М. Лівицького, Віцепрезидента М. Степаненка і Голови Контрольної Ради І. Ковальського. В засіданні приймали участь такі члени Уряду: Голова Уряду д-р Т. Леонтій, Заст. Голови мгр А. Мельник, д-р В. Федорончук, пані Ст. Букшована (з ЗСА), мгр М. Липовецький (з Канади), А. Широкостеп і Гр. Ткаченко. На початку засідання Президент УНР заприсягнув нового члена Уряду, пані Ст. Букшовану, яка після того склала коротку заяву. В другому дні засідання брав участь також проф. д-р Яр. Рудницький, який склав присягу, як член Уряду на становищі керівника Ресорту науково-культурних справ та міжнародних інтелектуальних зв'язків — після того, як Уряд схвалив декрет Президента УНР про відновлення діяльности Української Могилянської Мазепинської Академії Наук (УММАН) та покликав проф. Рудницького на Президента цієї Академії. Неприсутніми на засіданні були Заст. Голови Уряду ред. В. Біляїв, ЗСА, який не міг прибути через стан свого здоров'я, та ген. В. Филонович, номінацію якого на члена Уряду не оформлено з причини запізненого одержання його відповідного листа.



През. Микола Лівицький

Присутні на засіданні обмінялися інформаціями про українську внутрішню і зовнішню політичну ситуацію, що було започатковане коротким словом Президента М. Лівицького. Далі був схвалений проєкт змін Тимчасового Закону про реорганізацію Державного Центру УНРеспубліки (на підставі статті Тимч. Закону, яка дає право Урядові, на випадок розв'язання УНРади, приймати постанови з силою Закону), а також схвалено проєкт правильника Уряду УНР. Важливим рішенням засідання було схвалення декрету Президента про відновлення Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук (УММАН). Вичерпно обговорено справи сучасної ситуації Державного Центру, при чому порушено справи Фундації ім. С. Петлюри, утримання Будинку ДЦентру у Філядельфії, придбання будинку Товариством Сприяння УНРаді в Лондоні (Англія) і необхідність придбання фондів на відбуття 8-ої сесії УНРади, що її постановлено скликати в травні 1979 року в одному з міст Европи.

На засіданні були порушені і детально продискутовані ще такі справи: координація і концентрація українських політичних сил в діяспорі у зв'язку із сучасним становищем в Україні; Світовий Конгрес Вільних Українців; Інститут ім. С. Петлюри; проєкт створення Інституту військових дослідів; лист учасників т. зв. наради 10 червня ц. р. в Ню Йорку до Президента УНРеспубліки (цей лист прийшов до адресата в останніх днях липня, хоч є датований 10-им червня), а також інші поточні справи.

Першого дня засідання відбувалося в приміщенні Уряду, а другого — на помешканні Президента М. Лівицького.

Ред. В. Біляїв, маючи пересланий йому проєкт змін Тимчасового Закону, повідомив листовно про свою згоду на зміни й уповноважив Віцепрезидента М. Степаненка репрезентувати його на засіданні.

ЗМІНИ В ТИМЧАСОВОМУ ЗАКОНІ ПРО РЕОРГАНІЗАЦІЮ ДЦЕНТРУ

Уряд схвалив зміни в Тимчасовому Законі на засіданні дня 11-го серпня. Вони були затверджені Президентом УНР і тим самим увійшли в силу дня 12-го серпня 1978 р. Президент УНРеспубліки склав перед затвердженням змін заяву, що ввійде до тексту Закону, такого змісту:

Беручи до уваги:

необхідність забезпечення існування і дії Державного Центру й легального Уряду Української Народ-

(Продовження на стор. 3-ій)

ОДУМ заповідає зустріч

Лондон, Онтаріо (О. Ш.). — Цьогорічна зустріч ОДУМ-у з українським громадянством відбудеться тут на одумівській оселі „Україна" в днях 1-го, 2-го і 3-го вересня 1978 р. Ця зустріч присвячена 60-літтю Української Народної Республіки.

В п'ятницю, 1-го вересня, відбудеться товариська зустріч одумівської молоді і конференція Студентського відділу ОДУМ-у, організатором якої є голова відділу Дмитро Якута.

В суботу, починаючи з 10-ої години ранку — спорт: відбиванка і легкоатлетика. Відповідальним за спортову частину буде А. Терентів. В 3-ій годині — панеля, яку організовує Студентський відділ ОДУМ-у. Вечором того ж дня, в 6-ій год., в залі оселі буде влаштований бенкет і після цього забава. Під час бенкету промовлятимуть одумівці: Ірина Смик, Андрій Шевченко і Віктор Ліщина, а господарем буде Юрій Криволап, мол.

В неділю, 3-го вересня, в 10-ій годині ранку урочиста Служба Божа, а по обіді — дефіляда одумівської молоді.

Головну доповідь, присвячену 60-літтю Української Державности, виголосить відомий одумівський, суспільно-громадський і політичний діяч інж. Олексій Коновал.

Після доповіді — концерт одумівських мистецьких груп з Торонта, Чікаго, Детройту, Міннеаполісу, Клівленду, Лондону, Ст. Кетринс, Сомер-сет, Бавнд Бруку, Філядельфії та інших міст ЗСА і Канади. Координатор концерту — Ліда Китаста.

Вечором, 3-го вересня, відбудеться Весела ватра, господарем якої буде філія ОДУМ-у Чікаго під проводом Олексія Пошиваника.

ЗСА І В'ЄТНАМ ВІДНОВЛЯТЬ ПЕРЕГОВОРИ ВІДНОСНО „НОРМАЛІЗАЦІЇ" ЗВ'ЯЗКІВ

Вашінґтон/Ганой. — У вівторок, 22-го серпня, Державний департамент поінформував, що у вересні будуть відновлені безпосередні переговори між ЗСА і комуністичним В'єтнамом в справі встановлення „нормальних" дипломатичних торговельних та інших зв'язків, з уваги на те, що Ганой більше не вимагає, щоб Вашінґтон дав В'єтнамові „повоєнну допомогу" в сумі від 3 до 5 більйонів долярів, як теж тому, що в'єтнамські власті виявили більше „доброї волі" щодо розшуків „пропалих без вісті" американських вояків під час В'єтнамської війни.

Проте, речник Державного департаменту заявив, що ще не встановлено точної дати, ані не визначено місцевости для тих переговорів, зазначуючи тільки, що вони проходитимуть під час наступної сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Отже, існує можливість, що в'єтнамсько-американські переговори проходитимуть у Ню Йорку. Останні безпосередні переговори щодо „нормалізації" зв'язків відбулися минулого грудня в Парижі.

Минулого вівтірка Сенатська юридична підкомісія в справі втікачів вислухала звіту американської делеґації, яка на доручення Сенату відвідувала В'єтнам. Члени цієї делеґації прінформували Підкомісію, що у В'єтнамі великий брак різного роду харчів, ліків, машинерії тощо і висловили опінію, що ЗСА повинні допомогти населенню тієї азійської країни, як теж встановити нормальні зв'язки з В'єтнамом, бо це не тільки докаже гуманітарність Америки, але також запевнить, що В'єтнам не мусітиме бути залежним від таких комуністичних потуг, як Китай і Совєтський Союз.

Того самого дня у Ганої речник в'єтнамського міністерства закордонних справ, Нґго Дієм, сказав американським кореспондентам, які прибули до В'єтнаму з делеґацією Палати Репрезентантів, що його країна „не є знаряддям" ні Москви, ані Пекіну і бажає нормальних зв'язків з Америкою.

Американська конґресова делеґація, яка день раніше повідомила, що в'єтнамські власті віднайшли ще 11 тіл американських вояків, висловили переконання, що 329 інших „пропалих без вісті" вояків не живуть, хоча їхніх тіл ще не найдено.

Делеґація передала запрошення в'єтнамському прем'єрові Фам Ван Донґові та заступникові міністра закордонних справ Фан Гієнові відвідати ЗСА і Фан Гієн погодився прибути до Америки.

ЗСА мусять розбудувати систему „пересувних ракет"

Ню Орлінс. — Промовляючи на крайовій конвенції Американського Леґіону, найчисленнішої організації ветеранів збройних сил ЗСА, секретар оборони Гаролд Бровн у вівторок, 22-го серпня, заявив, що ЗСА у переговорах із Совєтським Союзом щодо нового договору в справі обмеження стратегічної атомової зброї (САЛТ II) наполягатимуть, щоб в цей договір була включена постанова, яка дозволить Америці розбудувати систему „пересувних ракет" типу „Ем-Екс". ЗСА не підпишуть жадного договору відносно обмеження зброї, якщо такий договір послаблював би оборонну спроможність країни — сказав Бровн.

Департамент оборони вважає, що Америка мусить розбудувати систему пересувних ракет, бо в іншому випадку Совєтський Союз міг би своїми міжконтинентальними ракетами і літаками знищити всі „прикріплені" американські оборонні і офензивні ракети. Щоб запобігти такій можливості, Пентаґон виготовив пляни відносно „пересування" ракет з місцевости до місцевости, що запевнило б, що Москва не знала б де ті ракети в даний час находяться.

Не відомо, чи Совєтський Союз погодиться на таку вимогу американського уряду, але Департамент оборони і Білий Дім твердять, що система „пересувних ракет" Америці конечно потрібна.

Вівтірковий виступ секретаря Бровна мав на меті не тільки довести до відома Москви згадану вимогу, але також вказати критикам закордонної політики уряду президента Картера, що ЗСА не погоджуються на „надмірні концесії" для Совєтського Союзу.

Дистрикт Колюмбія матиме репрезентації в Конґресі

Вашінґтон, Д. С. — Сенат схвалив додаток до Конституції, яким надається повноправне представництво в Конґресі Дистриктові Колюмбія. За цим додатком голосувало 67 сенаторів, а проти нього — 32. Цей конституційний додаток був схвалений ще в березні біжучого року, за яким голосувало 289, а проти — 127 членів. Одначе цей додаток до Конституції має бути ратифікований 38 Стейтами на протязі наступних сімох років, щоб він став законом.

Згідно з цим додатком, Дистрикт Колюмбія буде репрезентований двома сенаторами, як усі інші стейти, та одним або двома, в залежності від кількости населення, представниками в Палаті Репрезентантів. Тепер Дистрикт Колюмбія представлений одним делеґатом в Палаті Репрезентантів з дорадчим голосом, не мавши права брати участь у голосуванні.

Підвищено дисконтний процент, збільшилася вартість доляра

Вашінґтон/Токіо. — Минулої п'ятниці, 18-го серпня, Федеральна Рада Резерв підвищила дисконтний процент, тобто відсотки, які накладає на позички банками, із 7.25 до 7.75 відсотка.

Це рішення Федеральної Ради має на меті зменшити кількість американських долярів у циркуляції, що повинно спричинитися до збільшення вартости доляра на світових ринках, як теж запобігти дальшій інфляції в ЗСА.

Підвищення дисконтного проценту вже мало позитивні наслідки, бо у понеділок, 21-го серпня, вартість американського доляра, у відношенні до валюти інших країн, значно поліпшилася, тоді коли протягом останніх кількох місяців вартість доляра в Японії, Західній Німеччині, Франції, Британії та інших країнах постійно занепадала.

КИТАЙСЬКИЙ ВЕРХОВОДА ПРОДОВЖУЄ РОЗМОВИ З ТІТОМ, СОВЄТСЬКА ПРЕСА АТАКУЄ ЙОГО ВИСТУПИ

Београд, Юґославія. — Пресові аґентства інформують, що голову китайської Комуністичної партії і прем'єра уряду Гуа Куофенґа вітали з великими парадами в Беоґраді і у привітаннях, крім високих партійних і урядових функціонарів, взяли участь великі маси народу, що облягали вулиці з летовища аж до палати президента Тіта над Дунаєм. Сам Тіто їхав з китайським гостем у відкритій лімузині вулицями столиці Юґославії, а 300-тисячна товпа обкидувала валку авт живими квітами, вигукуючи приязні кличі на адресу Гуа і Тіта. В середмісті, коли валка авт зупинилась на хвилину, китайських гостей організовано вітали танцювальні й інструментальні ансамблі в барвистих костюмах, спортовці в одностроях, шкільна молодь тощо.

У другому дні своєї візити в Юґославію Гуа розпочав ряд розмов з президентом Тітом й іншими юґославськими політиками, інформуючи їх про теперішню китайську закордонну політику і зацікавлення Китайської Народної Республіки під теперішню пору. Крім китайсько-юґославських справ, обидві делеґації розпочали розмови про міжнародні проблеми, тісно пов'язані з політикою обидвох країн. Гуа, як твердить юґославське пресове аґентство Танюґ, окремо інформував Тіта про співпрацю Китаю з рядом держав і про поширення такої співпраці з іншими країнами, з якими КНР не вдержує ще дипломатичних зв'язків.

У пов'язанні з виступами Гуа в Юґославії і раніше в Румунії, західні дипломати приходять до заключення, що головною метою приїзду китайського верховоди до Східньої Европи є шукання приятелів в країнах комуністичного світу, які поділяли б погляд китайців, що Совєтський Союз мусить бути засуджений міжнародною спільнотою ще перед тим, заки він зробить якесь нерозважне потягнення в намаганні поширити свою гегемонію на інші країни світу. Китайсько-японський договір приязні і співпраці, кажуть дипломати, був підписаний також з цією метою.

У міжчасі совєтська преса і пресове аґентство ТАСС розпочали велику атаку на закордонну політику Китаю і китайське керівництво, як також персонально на Гуа Куо-фенґа і його „зухвалі" виступи в Румунії і Юґославії з антисовєтськими нотками. ТАСС стверджує, що метою виступів Гуа є довести до ситуації недовір'я в таборі соціялістичних країн і погіршити відносини між ними. „Правда" назвала виступи китайського верховоди „демагогічними", а його твердження про совєтський гегемонізм „неправдивими".

Прем'єр Гуа, як відомо перебуватиме в Юґославії аж 9 днів і відвідає Загреб, столицю Хорватії, та інші важливіші місцевості в Юґославії.

ЗСА не плянують збройної акції проти режиму Камбоджі

Вашінґтон. — Відповідаючи на заклик демократичного сенатора Джорджа МекҐоверна створити міжнародну військову силу, під керівництвом Об'єднаних Націй, для повалення комуністичного уряду Камбоджі, який веде народовбивчу політику в тій азійській країні, речник Державного департаменту день пізніше у вівторок, 22-го серпня, заявив, що ЗСА не плянують організувати жадної міжнародної збройної акції проти камбоджського режиму, додаючи, що Вашінґтон не має ніяких інформацій про пляни зорганізування такої акції.

Том Рестон, працівник Державного департаменту, сказав, що Америка плянує робити все можливе, щоб запобігти дальшому теророві у Камбоджі, наприклад діятиме у порозумінні зі своїми союзниками та в Об'єднаних Націях, щоб дипломатичними та іншими, але не військовими шляхами, припинити цю жорстоку діяльність камбоджських комуністичних народовбивців.

Це становище Державного департаменту, який у своїх заявах віддзеркалює погляди президента Джіммі Картера, підтримало кілька чільних законодавців, між ними демократичний сенатор Едвадр Кеннеді з Массачусетс. Кеннеді, як і сен. МекҐоверн, демократичний кандидат на президента у 1972-му році, під час В'єтнамської війни гостро виступали проти вмішування ЗСА у ту війну і закликали до негайного відтягнення американських військ з Індокитаю. Однак тепер МекҐоверн змінив своє становище і закликає до збройної інтервенції в Камбоджі, де комуністи „Хмер Руж" від 1975-го року спричинили загибель 1.2 мільйона осіб із 8-½ мільйонового населення, а Кеннеді продовжує противитися будь-якій військовій інтервенції.

В'єтнам передасть тіла 11-ох американських вояків

Ганой. — Демократичний конґресмен Ґ. В. Монтґомері з Міссісіпі, голова 8-членної делеґації Палати Репрезентантів, яка у понеділок, 21-го серпня, прибула до комуністичного В'єтнаму, інформує, що в'єтнамські власті віднайшли ще 11 тіл американських вояків, яких досі зараховувано до „пропалих без вісті" під час В'єтнамської війни, і Ганой плянує незабаром передати ці тіла американським властям. Крім того, в'єтнамські чинники зобов'язалися продовжувати розшуки за іншими „пропалими без вісті" американськими вояками, біля 300, але попереджують, що розшуки можуть тривати довгі роки.

Ганой вже раніше кілька разів передавав віднайдені тіла американських вояків, але останнім часом приспішив цю акцію, бо В'єтнамові конечно треба кращих зв'язків із ЗСА з уваги на збройний конфлікт із сусідньою комуністичною Камбоджею та на ворожнечу з червоним Китаєм. Ганой вже більше не наполягає, як це робив донедавна, щоб Вашінґтон дав В'єтнамові 5 більйонів долярів „повоєнної допомоги", але закликає ЗСА уневажнити ембарґо на торгівлю та приступити до загальної „нормалізації" дипломатичних і торговельних зв'язків.

Минулого понеділка американські конґресмени відбули понад 2-годинну конференцію з в'єтнамським заступником прем'єра Фаном Гієном, який заторкав економічні та інші проблеми В'єтнаму.

ПЕТРОВІ ВІНСОВІ ЗАГРОЖУЄ НОВИЙ СУД; НОВІ ВІСТКИ ПРО ПРОЦЕС ЛУК'ЯНЕНКА



Петро Вінс



Левко Лук'яненко

Ню Йорк. (Пресова Служба ЗП УГВР). — З України прийшли нові інформації про те, що Петрові Вінсові, який тепер продовжує голодівку в ШІЗО у концтаборі в селі Рафалівка Ровенської области, куди його перевезли з Києва, загрожує новий судовий процес. КҐБ збирає проти Вінса „свідчення" його співкамерників — кримінальних злочинців — що Вінс буцім то займався „антирадянською агітацією у таборі". Вінсові загрожує новий строк покарання — 7 років ув'язнення і 3 роки заслання. Він відмовився підписати протокол переслухань. В концтаборі Вінса вже двічі побили працівники таборової адміністрації — прапорщик Фурле і старший лейтенант Лірник.

На Захід продісталися теж нові вістки про судовий процес Левка Лук'яненка, який відбувся минулого місяця у Городині Чернігівської области. На процесі Лук'яненко захищав себе сам (він відмовився від призначеного йому оборонця). Перед процесом Лук'яненка тримали три дні у тюремному підвалі, що вплинуло некорисно на його здоров'я.

На процес викликали на свідків Олеся Бердника і Дзвінку Вівчар, дружину Олеся Сергієнка. І Бердник і Вівчар свідчили в користь Лук'яненка. Під час свідчень Вівчар, працівники КҐБ випросили її зі залі, мовляв „перерва", а коли вона намагалася увійти знову до залі, її насильно занесли до авта і завезли до Чернігова.

На суд намагалася дістатися теж Оксана Мешко. Перше вона пробувала дістатися до Городині приватним автом, але її два рази затримали, оштрафували і завернули до Києва. Тоді Оксана Мешко, 73-річна жінка, рішила іти пішки. По дорозі її підібрав шофер вантажного авта, але у віддалі 8 кілометрів від Городині авто зупинила міліція. Побачивши документи Мешко, міліціянти зраділи: „А, то ви Мешко, а ми за вами шукаємо!" В КҐБівському авті відвезли її назад до Дарниці.

Левка Лук'яненка обвинувачували, що він, мовляв:

1. Розповсюджував листи Василя Стуса у самвидаві;
2. Поширював свою розповідь про участь в процесі М. Руденка і О. Тихого в характері свідка;
3. Поширював документи Української Гельсінкської групи.

Лук'яненко винним себе не визнав, і його останнє слово тривало 4 години, під час якого суддя перебивав його 49 разів.

Вирок Лук'яненка, як відомо, 10 років і 5 років заслання.

З Києва є також вістка, що після того, як Оксана Мешко публічно заперечила покаяння Снєгірьова, працівники КҐБ вимагали від Снєгірьова, щоб він дав свідчення проти Оксани Мешко. Снєгірьов відмовився це зробити.

Буковський закликає до бойкоту Олімпіяди в Москві

Лондон, Англія. — Французьке агентство інформує з Великої Британії, що Владімір Буковський, колишній політичний в'язень совєтських концтаборів і психіятричних заведень КҐБ, виступив у вівторок, 22-го серпня ц. р., в Лондоні на публічному зібранні і закликав Міжнародний Олімпійський Комітет відтягнути своє рішення про відбуття олімпіяди в Москві. Він заявив кореспондентам, що Гітлер в 1936 р. мусів би був переговорювати з країнами вільного світу і вести лагіднішу політику, якщо були б відкликані міжнародні ігрища з Берліну. „Світ має тепер подібну нагоду задемонструвати своє прив'язання до волі і засудити абсолютизм, вирікаючись олімпійських ігрищ в 1980 р., заплянованих в Москві", — сказав В. Буковський, який при тому відмітив, що подібні ігрища не відбувалися в 1916, 1940 і 1944 роках. „Присвятім ті 22-гі міжнародні ігрища тим відомим і невідомим борцям, які боряться з тиранією", — підкреслив у своєму виступі Буковський.

Кремлівські верховоди обдурюють своє населення „політичними в'язнями" в ЗСА

Москва. — Ассосіейтед Пресс інформує, що совєтські пропагандисти розпочали стосувати новий підступ у відношенні до З'єднаних Стейтів Америки, а головно до політики президента Картера і його оборони прав людини в Совєтському Союзі й інших країнах світу. Згадане агентство повідомляє, що молоді фабричні працівники з Альма - Ати опублікували відкритого листа до президента Картера, закликаючи його „виступити проти політичного утиску в З'єднаних Стейтах Америки". Відкритого листа совєтських „робітників" опублікувало агентство ТАСС майже в усіх совєтських газетах. В листі говориться, що, мовляв, права людини, про які так багато говорить президент Картер, повинні зберігатися в усіх країнах світу, а в першу чергу у своїй власній країні. „Тому ми, — говориться у листі совєтських „робітників", — апелюємо до вас припинити політичне переслідування в ЗСА, яке зупиняє процес боротьби за громадські права". В листі базікається про „політичних в'язнів" в американських в'язницях і висловлюється надію, що Картер рішучо поборюватиме „несправедливість" в ЗСА. Деякі пресові коментатори звертають увагу, що совєтська преса вже раніше займала становище до „політичного переслідування" в Америці і навіть друкувала на своїх сторінках готові „поштові відкритки" з адресою Білого Дому із закликом до своїх читачів висилати їх до президента Картера.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Подвійне мірило

Коли восени цього року почнеться нова сесія Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, то рівночасно почнеться і чергова сесія Комісії прав людини при цій міжнародній організації.

Сам факт, що при Об'єднаних Націях існує така комісія, завданням якої є розглядати стан прав людини у світі, явище наскрізь позитивне. Однак, з уваги на те, що в тій Комісії домінують комуністичні держави і країни ,,третього світу'', то вона у своїй діяльності застосовує принцип подвійного мірила, бо при розгляді стану прав людини висуває оскарження майже виключно проти антикомуністичних держав, а відмовляється засуджувати комуністичні режими чи уряди держав ,,третього світу''.

Можна передбачувати, що під час осінньої сесії цієї Комісії комуністичні делегації та представники країн ,,третього світу'' далі старатимуться застосувати це подвійне мірило, або іншими словами ,,селективну моральність'', щоб своїми атаками на некомуністичні країни відвернути увагу світу від факту, що саме у комуністичних та економічно недорозвинених державах не існують демократичні права і що власне уряди тих країн є найбільшими порушниками всіх прав людини.

Однак, така дволична діяльність багатьох членів згаданої Комісії не повинна здержувати представників країн вільного світу від видвигнення на форумі цієї Комісії незаперечних доказів, що власне Совєтський Союз та інші комуністичні держави є найбільшими порушниками прав людини в історії світу.

Совєтський Союз заслуговує не тільки на те, щоб проти нього були видвигнені закиди відносно порушення всіх прав, але й на спеціяльне вирізнення, бо нема в цілому світі більш диктаторської та негуманної держави від СССР, в жадній іншій країні урядові чинники не порушують так брутально власних законів, як у совєтсько-московській імперії. Ніде нема такої строгої контролі над приватним життям громадян і такого знущання над інакомислячими, як у Совєтському Союзі та Камбоджі. Ніяка інша країна не має стільки політичних в'язнів, як Совєтський Союз, в'язнів, які запроторені на довгі терміни до в'язниць, концентраційних таборів і закладів для умовохворих. Жадний інший уряд не веде такої жорстокої політики асиміляції, як уряд Совєтського Союзу, який старається довести до того, щоб всі народи тієї останньої в світі імперії злилися ніби в один ,,совєтський'', а фактично в один російський нарід.

Делегація ЗСА і представники інших держав вільного світу в Комісії прав людини при Об'єднаних Націях повинні використати нову осінню сесію цієї Комісії, щоб заслужено натаврувати Совєтський Союз за його злочини проти людства. Проте, якщо б і під час цієї сесії комуністичні делегації і представники країн ,,третього світу'' спромоглися не допустити до обговорення справи порушення всіх прав Москвою, то фактів вже не можна закрити. Жахіття у совєтських ,,психушках'', концтаборах і в'язницях, як теж брутальне порушення Кремлем всіх політичних, національних, релігійних чи загальнолюдських прав детально задокументовані свідченнями колишніх совєтських політичних в'язнів, які різними способами опинилися у вільному світі, як теж свідченням тих, які досі ув'язнені, та у ,,самвидавних'' документах, які розповсюджені по самому Совєтському Союзі та продісталися на Захід. Українці у вільному світі мають багато нагод і можливостей причинитись до виявлення і засуду безперервно продовжуваних у Совєтському Союзі практик народовбивства. Недалекий вже Третій Світовий Конґрес Вільних Українців в Ню Йорку дає на це зокрема добру і велику нагоду.

Панас Феденко

ДЕЩО ПРО ПАТРІОТИЗМ

Патріотизм (любов до батьківщини, до країни і народу своїх предків) — явище нормальне. Кожна людина, що опинилася з власної волі чи примусу на чужині, носить у своїм серці жаль, що не може жити в Рідному краю серед своїх людей. Перебуваючи на чужині, хоч би і у вигідних матеріяльних обставинах, еміґрант або ,,ексулянт'' (вигнанець) не забуває Рідного Краю і хотів би повернутися на Батьківщину.

У неволі в далекому Туркестані Тарас Шевченко хотів ,,серце замучене, поточене горем, принести і положити на Дніпрових горах''... Та не судилося: деспотичний режим не дозволив Поетові жити в Рідному Краю, і вмер Шевченко на чужині, в Петербурзі, ,,на смітничку Миколи'', як він називав царську столицю.

Коли я писав у статті — ,,Чи є за чим жалкувати'' (,,Свобода'' 1 травня 1978 р.) з приводу протестів деяких осіб, яким Кремль відібрав совєтське громадянство, то мав на увазі **батьківщину**, а не державу з тиранським режимом, що панує над народами совєтської імперії. Моя батьківщина — Україна, кажучи ясніше — Українська Народна Республіка, проголошена в Києві 22 січня 1918 року Четвертим Універсалом Центральної Ради. За самостійність демократичної України поклали своє життя найкращі сини українського народу, як за свою батьківщину. Для них накинута нашому народові окупантами тюрма народів — ,,Совєтський Союз'' — зовсім не батьківщина.

І мене ніякі постанови, закони й рішення політбюра Компартії Совєтського Союзу не зобов'язують, бо то чужий режим, принесений Україні ,,з далекої півночі на штиках і спертий на штиках'' (слова з приказу ч. 14 большевицького командира ,,Червоної Ґвардії'', полковника Муровйова після окупації Києва в лютому 1918 року). Московські тирани не можуть позбавити батьківщини мене і всіх тих українців, які не хочуть визнавати себе за совєтських громадян, бо наша батьківщина — Україна, а не фальшивий ,,Совєтський Союз''.

Тарас Шевченко, формально ,,підданий царского величества'' (слово ,,громадянин'' не годилося для деспотичного режиму, як і тепер воно суперечить тиранії Кремля), — отже Т. Шевченко з погордою ставився до тих людей українського роду, що дорожили своїм ,,підданством'' і надто старалися зміцнювати ,,тюрму народів'': ,,Няньки, дядьки отечества чужого'', — писав Поет про Кочубеїв та інших слуг Російської імперії. Росію називав Шевченко ,,чужим отечеством'', його батьківщина була Україна. (Слово ,,дядьки'' взято із солдатського побуту: в царській армії ,,дядьками'' називали рядові вояки старших рангою: унтерофіцерів, фельдфебелів тощо).

Шевченко відрізняв батьківщину-Україну від ,,отечества чужого'' — влади царської Росії, накинутої нашому народові силою, обманом і зрадою в минулих віках. Цим способом запанувала Москва над Україною і в 20 столітті.

Само собою, українці під комуністичним режимом мусять покликатися на фальшиву ,,совєтську конституцію'' і на всякі закони режиму партійної диктатури: це єдина реальна зброя в їх руках, щоб показати злочинне лицемірство кліки узурпаторів, котрі не шанують своїх же постанов і міжнародних зобов'язань. Але ми, бувши на волі, можемо називати речі власними іменами.

Петро Григоренко пише в ,,Свободі'' 27 червня, що хотів би вернутися на батьківщину (в Совєтський Союз): ,,я хочу **користуватись правом на батьківщину. Хочу бути зі своїм народом''**.

Петро Григоренко показав твердість характеру. Його не зломили тяжкі муки й катування в темницях тиранського режиму. Але я був би глибоко засмучений, коли б П. Григоренко одержав дозвіл вернутися в Совєтський Союз і туди поїхав. В Україну, у Рідний Край його не пустили б, а післали б негайно в місця далекі, на неминучу смерть... То була б жалісна неоправдана жертва життя. П. Григоренко не міг би обороняти право в совєтській тюрмі народів і тільки збільшив би число мучеників за волю.

Не маю сумніву: під комуністичним режимом з'являються і будуть діяти інші ідейні люди з незломним характером, люди, котрих можна назвати Євангельським словом — ,,сіль землі''. Але Петро Григоренко буде цінніший для українського народу, коли зістанеться при житті, хоч і на чужині, і буде діяти правдивим словом проти нелюдського режиму, що обернув мільйони людей у своїх рабів. Бо й слово може стати ,,гострою крицею'', як писала Леся Українка.

Можу зрозуміти, коли люди російської національности, що перебувають у вільних країнах, протестують проти позбавлення їх совєтського громадянства: адже совєтський режим спирається головно на російському елементі, і він уміє охороняти ,,єдину неділиму'' імперію. Ці еміґранти можуть дорожити ,,совєтським отєчеством'', хоч вони й незгідні з формою влади, що там панує.

(Продовження на стор. 3-ій)

Богдан Цимбалістий

ПАРТІЇ І ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІЯСПОРИ

(Дискусійне)

3

Нещодавно заснувався в нас Український Демократичний Рух, який почав проявляти досить жваву діяльність і який не є і не хоче бути партією. Цікавим тут є, що крім членів трьох демократичних партій, в Русі дуже активними є т. зв. безпартійні. Іншими словами, політичною роботою можуть займатися особи, що не належать до ніяких партій. Для ведення політичної діяльности вони можуть зорганізуватися в окрему політичну організацію чи рух, які однак не є партією.

До речі, згідно зі статутом, половина членів УНРади повинна складатися з представників непартійного громадянства. Іншими словами, вважається можливим творити найвищу політичну установу, своєрідний парлямент, не спираючись виключно на партіях. Якщо сьогодні допускається половину непартійних депутатів, не буде ніякої суттєвої різниці, коли там буде 75 відсотків або 100 відсотків непартійних.

5. Вкінці лишається ще одна форма політичної діяльности діяспори — а саме участь в політичному житті країн поселення. Організування себе в бльоки виборців, ставлення вимог до кандидатів, висувати кандидатів українського походження — все це можливості політичної активности, на жаль, мало практиковані українцями в ЗСА. В Канаді справа стоїть краще. Завдяки вищому відсоткові українців у порівнянні до загалу населення, як теж суцільному поселенню наших переселенців в деяких провінціях, українська група не лише зберегла сенс своєї етнічної ідентичности, але витворила власну провідну верству, яка однаково активна в канадському політичному житті, як й українському. Вона теж не допустила до того, щоб перенесені з краю партії не занархізували усього життя. Вони залишилися там без більших впливів. Успіхи цих українсько-канадських політичних лідерів очевидні. Вони добилися того, що уряд Алберти дає майже пів мільйона долярів річно на Інститут Українських Студій, фінансує українсько-мовні школи, а різно наші організації одержують значні грошеві допомоги: Союз Українок дістав чверть мільйона долярів на музей, ,,Слово'' вже кількакратно дістало дотації на свої видання. Канадський уряд обіцяв дати триста тисяч долярів на створення катедри українознавства при університеті в Торонто. Посли і сенатори українського походження можуть публічно інтервеніювати в українських справах і уряд зобовязаний давати їм відповідь.

Становище українців в ЗСА є інше: вони розсіяні і їх мало в порівнянні до числа населення. Проте, можна б і тут добитися певних успіхів, якби ми скерували усі наші зусилля на певні конкретні цілі й не тратили час на ялові групові розрахунки та ривалізації. Факт, що в канцеляріях американських сенаторів і конґресменів вже працює кільканадцять українців — є певним досягненням. Коли прийдуть вибори президента, поодинокі українці повинні активно включитися в кампанію по боці обох партій. Будучи на таких позиціях, вони зможуть багато допомагати українській групі в Америці і українській справі.

З повищих міркувань можна поробити певні висновки. Перш за все очевидним є, що політична діяльність не є ідентична з партійною діяльністю, тобто партії це тільки одна з форм вияву політичної активности громадян. Партії є потрібні для організування політичної влади згідно з демократичними принципами. На мою думку, вони тратять сенс свого існування, коли нема можливости творити таку владу, тому існування українських партій в умовах життя в діяспорі видається нам недоцільним, а то й шкідливим. Навіть у власній державі громадяни можуть бути політично активні і не приставати до ніякої партії. Вони можуть творити різні комітети для конкретних цілей, основувати ,,рухи" з політичними цілями, або навіть діяти в рамках своїх професійних організацій.

Подруге: з'ясована в цій статті політична робота КУК, УККА, УНС, Демократичного Руху, різних ад гок комітетів — при рівночасному зменшенні впливу наших традиційних партій доводить, що в нашій громаді у вільному світі відбуваються важливі зміни. Покоління політичної еміґрації старіється, відходить від активного життя і поволі вимирає. До голосу приходять люди середнього і молодшого віку, виховані вже в країнах нашого поселення, які в більшості не зацікавлені партійною діяльністю своїх батьків. Деякі з них хочуть активно анґажуватися в політичну українську і американську діяльність. Вони починають творити власні організаційні форми, найчастіше комітети для поодиноких конкретних завдань. В майбутньому поставатимуть творені ними товариства і установи в міру потреб української групи й ситуації в Україні. В рамках тих організацій та їх найвищого представництва Конгресового Комітету вони вестимуть ,,українську політику" в цій країні. За яких 20-30 років вже не буде українських політичних еміґрантів, але будуть українці в діяспорі. Десятки різного роду організацій, привезених з краю включно з партіями перестануть існувати, а на їх місце постануть організації американських українців.

[Закінчення на стор. 4-ій]

Д-р Анна Бойцун

АМБАСАДОРСЬКЕ ПОДОРОЖУВАННЯ

(Ярослав Рудницький. ,,З подорожі довкола світу" 1970-1972. Вінніпеґ, 1972. Стор. 210.)

Хоча книжка проф. Ярослава Рудницького появилася ще перед шести роками, вона ще більш актуальна тепер, коли багато українців може дозволити собі на подорожування по всіх країнах світу. А з тієї книжки можна чимало навчитись як нав'язувати знайомства та популяризувати україніку на різних кінцях нашого ґльобу. Досвід автора всебічний, а способи і помисли — продумані, різноманітні та цікаві.

Книжка ,,З подорожі довкола світу" вміщає 55 репортажів з подорожнього нотатника Автора про країни, події та людей, а закінчена інтерв'ю, що є неначе зведенням побаченого, передуманого, пережитого. Географічно репортажі можна було б поділити на п'ять частин: подорожування в Европі — (1-20), в Африці — (21-25), в Австралії — (26-36), в Азії — (37-51), і в Південній Америці — (52-55).

Европейське подорожування проф. Рудницького пов'язане з міжнародними науковими конґресами в Бордо (Франція) і Больцано (Італія), та з відвідуванням українських наукових інституцій: Українського Вільного Університету в Мюнхені; Українського Католицького Університету в Римі; Світової Президії УВАН в Авгсбурзі та Лондоні; вистави творів Архипенка в Женеві; української твердині в Сарселі та участь в ювілеях: 100-річчя Лесі Українки і 50-річчя УВУ. Крім цього, в Парижі проф. Рудницький вручив меморандум в справі букви ,,ґ" Секретаріятові ЮНЕСКО, що була насильно скасована в СССР в 1933 році, вимагаючи створення міжнародного комітету для розгляду лінґвіциду як засобу русифікації та репресій. Автор, очевидно, побував і в інших місцевостях Европи: в Гайдельберґу, де почалась його академічна кар'єра в 1945-1948 роках, і в містечку Вунзідель, де колись ставив свої перші еміґраційні кроки. Відвідав він також острови Мадейру і Мальту.

Опливачи Африку, наш вчений займався африканськими топонімами і їх українським правописом, а під час подорожі на тому континенті шукав ,,африканців українського походження", але таких не знайшов. Відвідав Дурбан та філію університету Зулуленда, відбув декілька інтерв'ю, а для приємности поїхав оглянути африканське плем'я, описуючи дотепно ,,формулу приязни" з африканським вождем Длядля, виголошену в українській мові. У Новій Зеляндії Автор відвідав розкинені українські громади та славістичні факультети двох університетів у Веллінґтоні й Овкленді, потім відлетів до Австралії, де в той час відбувався Міжнародний Конгрес Сходознавства, на якому професор прочитав також доповідь на українську тему ,,Слов'янські й турські прізвища на -ук, -чук".

Життя українців у Сиднеї дуже гарно зорганізоване, діють численні організації, а молодь радо й гладко розмовляє рідною мовою. В Сиднеї відвідав Автор також два місцеві університети і бібліотеку, та переглянув архів Миколи Миклухи-Маклая, відомого дослідника життя автохтонів на Новій Ґвінеї в другій половині минулого століття. В Канберрі довелось авторові ще раз інавгурувати рік Лесі Українки, там місцеві українці підготовлялись до посвячення дому ім. поетеси.

Розділи ,,Із Влесової книги", ,,Філіпіни... без Влеса", ,,Влесової книги'' ,,Глава Австралійська" і ,,Влесові записки о Южной Русі-Америці" прецікаві, як під оглядом імітації старо-українського стилю, так і під оглядом змісту, в яких наш учений опрокидує ,,автентичність" тієї книжки з ласкаводобрячим гумором, що читач дивується легкості та майстерності слова, неначе б це писав не вчений, а славний белетристичний письменник або журналіст.

Подорожі в Азії в Гонґ Конґу, в Тайвані, Гірошімі і в Токіо насвітлюють з кількох сторін життя Далекого Сходу: двомовність і двокультурність Гонґ Конґу; святкування 360-річчя Університету св. Томи з Аквіну в Манілі на Філіппінах; великий економічний розвиток в Тайвані; модерне обличчя нової Гірощіми; японське ,,домашнє вогнище" та Токіо — місто велетень, де проф. Рудницький відвідав, як у всіх інших містах, університет, бібліотеку й Інститут Вищих Мовознавчих Студій, присвячуючи свій виступ проблемам української мови в північній Америці. Усюди він зустрічав своїх знайомих з різних міжнародних конґресів і нав'язував нові вузли приязні, несучи і поширюючи між чужинцями правдиві інформації про українську мову, історію, культуру та змагання за визволення з московської тюрми народів. В поворот-

[Закінчення на стор. 3-ій]

Петро Саварин

,,СЕЛО УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ" В КАНАДІ

(ДЕЩО З ІСТОРІЇ)

[1]

,,Село української культурної спадщини'' (така його офіційна назва) має дві і сторії: до 1-го квітня 1975 року, тобто доки воно було власністю ,,Товариства Села української культурної спадщини'' (Юкренієн калчирал геритедж вілидж сосаєті), і після квітня 1975 року, відколи воно стало власністю уряду Альберти, а тим самим власністю української спільноти Альберти. Про першу історію мені відомо загально і посередньо, через різних людей, тому не можу і не буду над нею ширше зупинятися. Зате знаю про другу історію, про історію ,,Села української культурної спадщини'' від часу купна його урядом, і про те хочу написати, тим більше, що воно саме сильно розбудовується, і вже пора українській спільноті знати дещо про нього.

Двомовна урядова брошурка про ,,Село УКС''.

Маленька двомовна брошурка, видана урядом Альберти, про ,,Село УКС'' пише таке:

,,Перша українська оселя в Канаді постала між 1892 і 1894 роками в околиці Една (тепер Стар) в Альберті. Поселення розрослось дуже скоро і сьогодні канадці українського роду становлять третю етнічну групу в провінції. Життя у Вегривільській Колонії, так називали землі на схід від Едмонтону заселені українцями, проґресувало від початкових труднощів до просперування. Хоча механізація і переселення із селянських хуторів до міст змінили початковий спосіб життя все таки задержання українських релігійних практик, народного мистецтва, танків та мови надають цій околиці українську закраску.

Село Української спадщини, яке є при дорозі ч. 16 зараз на схід від Елк Айленд Парку, є збудоване з будинків із довколішніх українських осель, щоб показати типічне степове містечко початків 20 століття із сильним українським впливом. Вповні відреставровані й автетично умебльовані історичні будівлі, як також два хутори, перетворять площу у живе село. Богослужби, фестивалі та концерти покажуть відвідувачам українські традиції, що їх зберігають і до сьогодні нащадки українських піонерів в Альберті''.

До якого роду музеїв належить ,,Село УКС''?

,,Село УКС'' належить до т. зв. ,,музеїв під голим небом''. Ідея таких ,,музеїв під голим небом'', домів, в яких дійсно жили селяни, разом із меблями, всім устаткуванням і знаряддям, і в природнім оточенні, зродилася в Европі ще в 1790 рр. Хоча перший такий музей в Стокгольмі був відкритий щойно сотню років пізніше, число їх відтоді постійно зростає. На американському континенті найкращим того роду музеєм є музей ,,Віліямсбург'', Вірджінія, ЗСА, в свій час столиця ЗСА, який був відкритий 1926 року, і в який родина Рокефеллерів досі вложила понад 50 мільйонів долярів. Ціль цього музею, згідно з ідеєю Рокефеллерів, є ,,...акуратно відтворити оточення жінок і чоловіків Вілліямсбурґу 18 століття, і в той спосіб причинитися до розуміння їхнього життя і часів, щоб теперішні і майбутні покоління могли краще оцінити вклад цих ранніх американців в скарбницю ідеалів і культури нашої країни'' (,,Музеї села'' ЗСА, 1971). І так, ціль цих музеїв не лише в сантименті — зберегти спомини минулого, а в тім, щоб наочно, прямо і безпосередньо показати умови життя і праці в минулому, яке докорінно змінилося і далі міняється. Мало того, намагання зберігати історичні будівлі, такі як церкви, суди, міські ратуші і т. п., які мають архітектурну вартість, сьогодні поширилося і включає будинки щоденного вжитку і життя, звичайні хати, стодоли, стайні, млини і т. д. І йдеться про те, щоб такі музеї-села під голим небом мали якнайбільше оригінальних старих будівель, в оригінальному оточенні, з оригінальними меблями і устаткуванням та знаряддям, всім тим, що в них колись справді знаходилося. Іншими словами, тоді, коли звичайні музеї показують різні експонати в штучному, так би мовити, оточенні, під склом, чи під лямпами, експонати в музеях під голим небом, тобто ,,селах, є показані в природному для них оточенні, напр., ковальське знаряддя в оригінальній старій кузні.

Дещо з історії ,,Села УКС''

Ідея українського музею під голим небом, тобто ,,Села УКС'', наскільки нам відомо, зродилася в групі оцих осіб: Василь Гавреляк, о. митрат д-р Михайло Сопуляк, о. М. Крищук, д-р Мелетій Снігурович, п. Франко Лакуста і архітект Г. І. Киніг. Воно примістилося на фармі Франка Лакусти, як уже згадано, при дорозі ч. 16, зараз на схід від Елк Айленд Національного Парку (яких 25 миль чи 40 кілометрів від Едмонтону), точніше — на 23.22 акрах фарми, бо решта фарми, 258.51 акрів, стало власністю ,,Товариства села української культурної спадщини''. Саме ,,Товариство СУКС'', з а. Франком Лакустою на чолі, було зорганізоване 1 листопада 1972 р. Офіційне відкриття ,,Села УКС'' відбулося 27 серпня 1972 р. з участю федерального міністра Бад Олсена. Кабінет затвердив купно ,,Села УКС'' 10 лютого 1975 р. в принципі, оферту продажі за уряд підписав міністер Василь Юрко 11 березня 1975 р., а ,,Село УКС'' стало власністю уряду з 1го квітня 1975 р. В червні 1975 р. уряд призначив п. Романа Осташевського адміністратором ,,Села УКС'', а рік пізніше, в червні 1976 р. — директором. Роман Осташевський, як директор, прийняв на працю в квітні 1977 р. п. Павла Цимбалюка як господаря (супервайзор), а в квітні 1978 р. п. Радомира Білаша як наукового дослідника. В липні 1977 р. уряд покликав першу ,,Дорадчу раду Села УКС'', до якої увійшли: д-р Манолій Лупул (голова), Андрій Базюк, Павло Маковський, Олекса Гордей, Іван Батюк (посол), Ізидор Горецький, Стефан Данилюк, Микола Дідух, п-і Наталка Фарина, п-і Надя Цинцар, д-р Мелетій Снігурович, Володимир Базюк, Ростислав Дзеник і Антон Мокрий.

Що властиво купив уряд Альберти.

Уряд Альберти заключив у зв'язку зі ,,Селом УКС'' дві умови і купив: 1/ за 150,000.00 дол. від ,,Товариства Села УКС'' будинки і 258.51 акрів землі, які оточують 23.22 акри землі, власність Франка Лаусти, на яких знаходяться будинки, і 2/ за суму 1.00 дол. (тобто — даровизна), від Франка Лакусти, 23.22 акри землі враз з будинками від Товариства села УКС уряд купив: оригінали — українську католицьку церковцю із Бучача із 1909 р., руську-православну церковцю із Нового Києва із 1907 р., крамницю залізного знаряддя із 1930 р., харчеву крамницю з Лузан із 1912 р., Український Фармерський Дім з Нового Києва із 1919 р., Школу Франка з Мусідори із 1913 р., стайню від стріхою з околиць Мирнам із 1915 р., хату Пакан з Форту Вікторія із 1875 р., телеграфічний будинок Гадсон Бей з Форту Вікторія із 1874 р., хату Стефанця з околиць Ту Гилс із 1912 р., хату Пилипова з околиць Востоку із 1909 р., СіеНР станцію з Райлі із 1912 р., дім машинерії з Інисфрі із 1920 р., кузня з Вільни із 1910 р., порон з околиць Мирнам на ріці Північна Саскечеванка; сучасної будови — будиночок Північно-Західньої Королівської Кінної Поліції, мисливська кабіна, студіо Федорука, каварню зі Снятина, піонерська землянка (бордей), млин, кабіна з брусів, стайня, сцена на оркестру з Елк Айленд Парку, будиночок рогатку, криниця-журавель; інші речі: 50 столиків, 20 кухонок, ручна помпа на воду, бюст Сер Вилфрид Лоріє, 6 кльозетів, 6 виставових скриньок, 1 столик, 37 металевих крісел, 40 дерев'яних крісел, піч, 2 дерев'яних тротуари (хідники), 12 бочок на сміття, 2 лямпи, 1 стіл і 1 крісло з леґіслятури.

Даруючи 23,22 акри урядові, Франко Лакуста застеріг, що уряд зобов'язується задержати назву, а саме ,,Село УКС''. Продаючи 258.51 акри з будинками ,,Товариство села української спадщини'' теж застерегло собі те саме, а поза тим уряд дістав вільну руку робити, що хоче.

Тому, що будинки, які закупив уряд враз зі землею, були в поганому стані, а уряд не мав бюджету на 1975 р., ,,Село УКС'' влітку і восени 1975 р, не функціювало зовсім. Зате було воно відкрите від 15 червня 1976 р. до 6 вересня 1976 р., і в тім часі відвідало його 3,731 туристів-відвідувачів.

[Продовження буде]

ДЕЩО ПРО ПАТРІОТИЗМ

(Продовження зі стор. 2-ої)

Однак буває так, що українець, щирий син свого народу, не має виходу і може врятувати своє життя тільки втечою з тюрми народів, або йому пощастить леґальним шляхом виїхати в країни вільного світу. Напевно люди з такою ,,біографією'' не будуть нарікати, коли їх Москва позбавить совєтського громадянства. І їм ніхто ,,не сміє приписувати ,,свинячої ідеології'', що шукає тільки ,,повного корита''.

Наприкінці замітка: образовою мовою євангельських ,,причт'' п. Григоренко робить мені закид, неначе я з породи тих тварин, що шукають повного ,,корита'', а тому байдужа мені батьківщина. Думаю, що він без достатньої причини запалився гнівом і тому написав таку несправедливість. За кваліфікацію, яку дав мені Григоренко, не можу сердитись: переживши пекельні муки в катівнях ,,совєтської батьківщини'' людина може деколи втратити нерви.

Але неросійські народи, дискриміновані Москвою, а особливо українці, мільйони яких вигинули зорганізованим голодом в роках 1921-22, 1929, 1933, 1946-47, не можуть стати ,,совєтськими патріотами''. Наша батьківщина — ,,матка погибающая'' Україна, як писав автор літопису Самійло Величко на початку 18 віку. Чужу державу, що накинула Україні свій тиранський режим, називати нашою батьківщиною не можемо.

На мій погляд, кожний українець на рідній землі повинен старатися не покидати Рідного Краю, а міцно держатися рідного ґрунту. Бо ясно: коли покинемо нашу батьківщину, то наш степ широкий, край веселий заселять інші народи, і від України залишиться тільки географічна назва.

Цей плян колонізації Україна своїми людьми систематично виконує Москва, а українців посилає в інші області совєтської імперії, де з них школа, преса й життя між чужими робить перевертнів.

АМБАСАДОРСЬКЕ...

(Продовження зі стор. 2-ої

ній дорозі він зупинився на Гавайських островах, де досліджував сліди кругосвітніх подорожей Юрія Лисянського (1801-1803), в честь якого названо один острів.

В Південній Америці Автор відвідав Бразилію, де чисельно українців найбільше і де можна було б реалізувати ,,Вінніпезький зразок'' — тобто українські курси мови і літератури на державному Паранському університеті, бо там є поважне число наших студентів, підготованих солідно до студій українознавства. Також громади в Куритибі та Прудентополіс нагадують українські поселення в Канаді. Автор вказує на цікаві аналогії між письменниками і поетами українського походження в обидвох країнах і стверджує:

В Бразилії почуваєтесь як в оазі старої української щиросердечности, журби за майбутнє молодого покоління й успішного зберігання його для українського завтра. Як така, Бразилія може бути зразком для Північної Америки, Канади, а зокрема для Манітоби. (стор. 198)

В Арґентині в Буенос Айресі промовляв проф. Рудницький тричі: на інавґурації нового академічного року філії Українського Католицького університету, до молоді рідних шкіл і молодечих організацій та в клюбі Українських Купців і Підприємців. Усюди знайшов він українців свідомих своїх історичних завдань, і молодь, що на основах двомовности і двокультурности будує модерне життя:

Єдине, чого треба для вдержання ,,святого вогню'' — це якнайбільше поїздок представників нашого церковного, наукового, громадського, економічного й — може політичного життя, щоб цементували спільноту, відновляли в ній почуття одности й приналежности до того самого пня й тих самих ідей і часом давати нові ініціятиви, кидати нові думки... (стор. 208).

Власне новими ідеями й ініціятивами вагітна ця книжка і саме тому вона має і матиме велике значення для усіх українських мандрівників, які зможуть подорожувати за зразком проф. Рудницького.

Усюди, куди наш найактивніший вчений мандурє, він блискучо репрезентує не лише українську науку, мову, культуру, але також інформує про невідрадне політичне становище України і її змагання за визволення. Він справжній наш амбасадор! А серед українців у розсіянні несе нові ідеї, проєкти, заохочує до створення центрів української науки і культури та координування українських сил в діяспорі. Він речник скріплення духових вартостей нашої еміґрації.

НОВИЙ УРЯД...

(Продовження зі стор. 1-ої)

ної Республіки, як символа і речника відновлення суверенної незалежної соборної і народоправної Української Держави;

потребу затримання континуїтету (тяглости) і переємства Державного Центру УНРеспубліки від правних державних органів, що явно існували на українській державній території — Української Центральної Ради, Трудового Конгресу і Директорії Української Народної Республіки; неможливість і згубність заставлення Державного Центру УНРеспубліки якимось еміґраційним новотвором у постаті такого чи іншого комітету;

напруження ситуації в Україні і в світі, що вимагає від українців постійної чуйности і репрезентації українських національно-державних інтересів саме державно-правним органом, яким може бути тільки Державний Центр УНРеспубліки;

розпорошеність і несконсолідованість українських політичних сил у діяспорі, байдужість деяких прошарків українського громадянства в діяспорі щодо справ національно-державного відродження України та постійну диверсію аґентів російсько-совєтського імперіялізму, які саме в час наближення доби рішальних подій у Московській тоталітарній імперії та в світі прагнуть позбавити українство політично-державного Центру з виразними державно-самостійницькими і революційно-визвольними концепціями;

зміни в укладі політичних українських сил в діяспорі від часу покликання Української Національної Ради в 1948 році, як складової частини Державного Центру УНРеспубліки, коли одні партійні формації маліють, розколюються або й зовсім зникають, а інші через розпорошення по різних країнах світу не можуть створити солідної бази для єдиного державно-політичного Центру репрезентації українських національно-державних інтересів;

неможливість, хоч би з огляду на чисто технічні перешкоди, зорганізування загальних виборів серед українців у діяспорі до єдиної пара-парляментарної репрезентації, а через те небезпеку впливу елементів нестійких, які свідомо чи несвідомо відходять від виразних і чітких національно-державницьких концепцій і методів боротьби за визволення;

факт, що текст Тимчасового Закону про реорганізацію Державного Центру Української Народної Республіки був у 1948 році прийнятий і оголошений Законом на предложення тодішнього Уряду УНРеспубліки тогочасним Президентом, як головою Директорії Української Народної Республіки, переємця законних українських державно-правних інституцій з 1917/21 років та що Українській Національній Раді надавалося вправді тоді право міняти кваліфікованою більшістю голосів цей закон, але, одночасно надавалося також право Президентові розв'язувати в разі потреби Українську Національну Раду і затверджувати у цьому випадкові постанови Уряду УНРеспубліки з силою закону. —

Беручи вищеподані моменти до уваги, я, Президент Української Народної Республіки, приймаю предложені Урядом УНРеспубліки у формі постанови зміни до Тимчасового Закону і оголошую новий його текст Законом, яким надалі мають керуватися всі органи Державного Центру УНРеспубліки.

Головніші зміни, впроваджені до Тимчасового Закону, є такого роду:

1. Українська Національна Рада, як то було схвалено нею на першій сесії в 1948 році, не обирає Президента УНРеспубліки, а лише Віцепрезидента, який стає Президентом на випадок смерти, зречення чи тяжкої недуги Президента; в такому випадку найближча сесія УНРади вибирає нового Віцепрезидента. Кандидатуру на Віцепрезидента виставляє Президент.

2. Президія УНРади діє поміж сесіями Української Національної Ради, але без прав, які прислуговують сесіям.

3. До Української Національної Ради належать:

а). політичні партії, що їх до кожної чергової каденції покликає Президент в порозумінні з Віцепрезидентом і на предложення Уряду;

б). делеґати з Виборного сектору, вибрані українськими громадянами, які підтримують Державний Центр УНРеспубліки ідейно і матеріяльно і вибір яких підлягає затвердженню Президента в порозумінні з Віцепрезидентом і на предложення Уряду;

в). номінаційний сектор, членів якого з усіма правами інших членів УНРади покликає Президент в порозумінні з Віцепрезидентом і на предложення Уряду і яких число не може перевищувати половини числа членів Виборчого сектору;

г). Уряд УНРеспубліки відповідає за свою діяльність перед УНРадою і перед Президентом, який затверджує або уневажнює постанови Уряду і української Національної Ради.

Повний новий текст Тимчасового Закону буде розісланий всім активним співробітникам Державного Центру УНРеспубліки, а також поданий до преси, зокрема буде оголошений в офіціозі Уряду УНР, часописі „Мета".

ДЕКРЕТ ПРЕЗИДЕНТА УНРЕСПУБЛІКИ З ДНЯ 12 СЕРПНЯ 1978 РОКУ, НА ВНЕСЕННЯ УРЯДУ, ПРО ВІДНОВЛЕННЯ Й ПРОДОВЖЕННЯ ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОЇ МОГИЛЯНСЬКО-МАЗИПИНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК (УММАН)

З уваги на те, що постановою Ради Міністрів УНРеспубліки з 9-го травня 1948 року, затвердженою Президентом Андрієм Лівицьким, створено Українську Могилянсько-Мазепинську Академію Наук (УММАН) з М. Возняком, Ф. Колессою, Б. Іваницьким, Б. Лепким, І. Фещенко-Чопівським, Ст. Смаль-Стоцьким і А. Яковлевим, як членами фундаторами, та

З уваги на те, що започаткована в1938 р. діяльність цієї першої в українській діяспорі академії наук була перервана воєнними діями 1939-1945 років, та

З уваги на те, що під теперішню пору існує об'єктивна потреба такої селективної помісно-персональної наукової установи для розбудови українського інтелектуального життя й поширення міжнародних наукових зв'язків,

Відновляємо оцим перервану діяльність Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук і покликаємо на перших членів цієї Академії проф. д-ра Ярослава Рудницького (члена-основника й першого Президента Канадської Міжнародної Академії Гуманістичних й Суспільних Наук в Оттаві, дійсного члена Міжнародної Вільної Академії Наук у Парижі, довголітнього Президента Української Вільної Академії Наук у Вінніпезі, почесного чи дійсного члена багатьох міжнародних і крайових наукових організацій), як Президента УММАН, проф. д-ра інж. Івана Ковальського (Віцедиректора й діючого Ректора Українського Технічно-Господарського Інституту в Мюнхені), як Віцепрезидента УММАН, і проф. д-ра Миколу Степаненка (дійсного члена Мічіґанської Академії Наук, керівника секції славістичних і східньо-европейських студій, звичайного члена НТШ, наукового співробітника УВАН, члена Інституту ім. С. Петлюри, Заст. Голови Інституту Української Мови, звичайного професора Мічіґанського Університету, УВУ і УТГІ), як Генерального Секретаря УММАН. Надаючи названій Колеґії повну автономію в її організаційній діяльності, доручаємо їй, як Президії Академії, дальше керування справами УММАН.

Дано в Монахові-горді, дня 12 серпня 1978 року.

Микола Лівицький
Президент УНРеспубліки

Теофіль Леонтій
Голова Уряду

Нова громада і Союзовий Пікнік

Відділи УНСоюзу колись влаштовували пікніки. Колись робили теж місячні збори, а при дверях до мівки стояв дверник з прапором. Це було колись. Тепер ледве можна влаштувати пікніч Округи. На ту тему, чому такий стан можна написати кілька статтей, але найважливішою причиною того явища є те, що УНСоюз мало займався справами громад, братською активністю, ставав асекураційним союзом, забуваючи, що без братської активности не буде мобілізації рекрутів для УНСоюзу.

Тому здивувало мене, як я одержав запрошення від малого 395-го Відділу на пікнік на площі парохії св. Андрея в малому містечку Еддисон, 25 миль на захід від Чікаґо.

Секретар Відділу пані Стефа Лісович і її чоловік М. Лісович, предсідник цього Відділу, відважилися на пробу. Відділ новий оснували кол. головний контролер В. Гірняк в Палатайні. Та він приміщується там, де живе секретар. Тому кілька літ влаштував пікнік і ювілей в Кристал Лейк той самий секретар від початку, він живе в різних місцевостях, останньо в Арлінґтон Гайтс.

За останніх два роки постав в районі Чікаґо новий живий новотвір у роді православної громади в Едісоні. Нормальним шляхом люди тікають з великих міст до менших. Покинули люди Чікаґо і оселилися у Довнерс Ґрові Палатайні, Ґлен Еллин, Мавнт Проспект, Арлінґтон Гайтс, Едісон. До Чікаґо до церкви задалеко, тому католики заснували церкву в Палантайні, а православні тому два роки загосподарилися в Еддісоні. Те, що я бачив у парохіяльних приміщеннях, переходить всі сподівання. Я знав, що десь там у глухому куті Давкерс Ґров-Еддісон постає нова сила, яка борикається із недостачами. Але те, що я побачив на пікніку доказує, що провід парохії, чиясь мудра голова, або дві чи кілька, мають плян і візію будучности. Посілість парохії обіймає тепер 171/2 акрів землі, уряд думає ще викупити сусіда з домом і додаткових 7 акрів за 170 тисяч! Досі, крім дармової праці громадян, витрачено 300.000 дол. Зі стайні, в якій містилися перегонові коні, постала простора церква, умебльована, а на другому поверсі за хорами шкільні залі. Мурована резиденція для священика і для Управління з умебльованою пивницею, до якого перед мною на кілька днів привезено 100 скриньок пива й інших напитків, потрібних на імпрезах. Мене там гарно привітали і розповіли про їхні пляни, мовляв, напишіть про нас, бо ,,Свобода'' за нас не знає.

Є пляни і місце зазначене хрестом, де буде будуватися нова церква. Є цвинтар, де вже спочило чотирьох громадян. Ресторан повний харчів, жінки роблять вареники, заробляють місячно 600 дол. від американців. Там теж я їв перший раз пироги, печені, виглядають як пампушки. В Галичині їх не печуть, лише на Волині і Великій Україні. Мають свій трактор до трави, культиватор до города, гойдалки для дітей, велику вишутровану площу до паркування. Звичайно є бара, є теж переходова бара в ґаражу.

Цілий комплекс виглядає як Український Контрі Клаб. Є де робити табори, є місце на спортові гри. Казав мені Петро Врублівський, секретар 301-го Відділу УНС, який живе в Довнерс Ґрові, що його Відділ переноситься поволі, але певно, в цей район, бо люди прибувають там, де свіжий воздух. Люди, яких я там стрічав, всі союзовці є великими ентузіястами нової громади. Прибувають люди, а що люди — це капітал, прибувають і гроші. Пані Мазяр за час мого перебування займалася ліцитацією, між іншим одногальонова фляшка ,,В.О'' принесла 636 дол. Парохом нової церкви є о. Орест Кулик, колишній довголітній парох церкви на далекому півдні Чікаґо-Борнсайд. Головою і промотором нової, скоро зростаючої української сили є д-р Василь Трухлий.

Ми плянуємо збудувати теж на тій посілості ,,Дім для Старших'', бо УНСоюз проволікає справу, — ствердили урядові парохії. Робіть щось з тими сеньйорами, яких ви очолюєте, радив мені Андрій Ступа, член 114-го і 106-го Відділів УНСоюзу. На жаль, я не записав собі імен усіх тих добрих людей-союзовців. Обіцяв, що приїду до них на Велику Парохіяльну імпрезу чи якісь роковини, то тоді надолужу. Український Контрі Клаб при ,,Армі Трейл Ровд'' заслуговує на те, щоби його неділями відвідувати, бо там все є цікаві імпрези. Українська молодь чікаґських парохій є зацікавлена громадою і парохією в Еддісоні і вже тепер снує пляни на будуче. Почин громади і парохії на периферії великої чікаґської метрополії є тим ,,Євшан Зіллям'', для пробудження тих, які кажуть, що немає людей для роботи, немає грошей, немає лідерів, велика дорожнеча. Деякі чекають аж спадуть ціни, та забувають, що за цей короткий час ми вже втратили одне покоління нової еміґрації, а готові втратити ще й друге, якщо не підемо за прикладом людей ентузіястів Еддісону, Ілліной. На цю імпрезу прибув головний радний і голова Округи М. Сорока з дружиною.

Степан Куропась

Українці беруть участь у „Міжнародному фестивалі" в Аллентавні

Аллентавн. — Хоча в цьому пеннсильвенійському місті вже протягом останніх 125-ох років проходить відомий „Аллентавнський Ярмарок" („Аллентавн Фер"), то цього року в програму цього „Ярмарку" вперше включено 9-денний „Міжнародний Фестиваль", в якому українці беруть дуже активну участь.

„Міжнародний Фестиваль" триватиме від п'ятниці, 25-го серпня, до суботи, 2-го вересня, на „Аллантавн Фер Ґравндс''. Координатором і організатором цілого фестивалю є українець Любомир Гентіш, до якого можна звертатися в справі ближчих інформацій і квитків, пишучи на адресу: Lou Hentish, 412 Grape St., Whitehall, Pa., 18052, або телефонуючи на число: (215) 264-3454.

У 9-денному фестивалі беруть участь різні національні групи: українці, поляки, шотляндці, еспанці, араби, німці, італійці, словаки, індіяни, мадяри.

Кожного дня в 3-ій год. по пол. і 7-ій вечора на сцені відбуватиметься програма даної національної групи чи груп, а в кіосках можна буде закупити мистецькі вироби, платівки, страви цих груп тощо. Від 8-ої до 10-ої год. кожного вечора — забава з танцями.

Перший день „Міжнародного Фестивалю", тобто, п'ятниця 25-го серпня — це „Український День". Тоді виступить танцювальна група „Золота Україна" з Аллентавну під керівництвом Любомира Гентіша і оркестра під дириґентурою п-і Люсі Гентіш.

Українські ансамблі виступлять теж у неділю, 27-го серпня, у програмі „Міжнародного Дня", а саме, Українські Танцюристи при українській католицькій церкві свв. Кирила і Методія у Бервику, Па., та Українська Струнна Оркестра (Маммерс) із Філядельфії.

Останній день „Міжнародного Фестивалю" — це „Український Фолкльорний Фестиваль", у програмі якого знову виступлять танцювальна група і оркестра „Золота Україна", як рівнож Український Ансамбль Бандуристів із Вілмінґтону, Делавер.

42-ий Український День

Картерет, Н. Дж. — Українська Православна Катедра св. Димитрія святкуватиме свій 42-ий Український День в неділю, 3-го вересня 1978 року, починаючи із 2-ої год. по полудні в Святодимитріївському Українському Громадському Осередкові, Павільйоні й площі при 681-691 Рузевелт Евеню. Відповідальним координатором цих святкувань є Степан Стек.

Почесне головство прийняли на себе Преосвященніший Архиєпископ Марко, настоятель і прот. Петро Мелех, його помічник. Сестра Марія Кюбік, член Церковного Комітету відповідальна за три виграші на загальну суму приблизно 800.00 дол. Прот. Петро Мелех приготовляє мистецьку програму, в якій візьмуть участь місцеві таланти включно з танцювальною групою св. Димитрія. Архиєпископ Марко матиме привітальне слово перед програмою, яка почнеться о 3-ій год., а Петро Прокоп'як, голова Тростистів і Церковного комітету, висловить подяку усім учасникам святкування після програми.

Парафіяльне жіноцтво, особливо провід і членство Сестрицтва св. Покрови Божої Матері, Т-ва св. Анни і Батьківсько-Учительського Т-ва св. Димитрія заопікуються приготованням українських і американських страв. Члени Української Православної Ліґи старшого і молодшого відділів допомагатимуть у продажі їжі, квитків вступу та виграші, а члени чоловічого Клюбу св. Димитрія заопікується напитками. Забава під звуки оркестри „Ледде" почнеться о 6-ій год. вечора.

Святкування 42-го Українського Дня попередить Божественна Літургія, що її відслужить Архиєпископ Марко в сослуженні прот. Петра Мелеха о 9-ій год. ранку.

Н.Н.

ПІДЗЕМКА В ХАРКОВІ

11-го серпня ц.р., після трьох з лишком років праці, введено в дію другу дільницю метро в Харкові. Траса цієї дільниці простягається на 7,6 кілометра. Вона пов'язує центр міста, його залізничні станції і найбільші підприємства, розташовані вздовж „алеї гігантів" — т.зв. Московського проспекту. Підземна нова траса має п'ять станцій, зупинок з такими назвами: „Комсомольська", „Імені Радянської Армії", „Індустріальна", „Тракторний завод", „Пролетарська" — інформує щоденник „Радянська Україна".

Теперішня підземка міста Харкова простягається на 18,5 кілометра і нею користається 25,5 тисячі чоловік на годину.

ПАРТІЇ І ПОЛІТИЧНА...

[Продовження зі стор. 2-ої]

Це однак не значить, що їхня діяльність не матиме політичного впливу на розвиток подій в Україні. Навпаки, можна сподіватися, що цей вплив буде сильніший від впливу політичної еміграції, з голосом якої мало хто в світі рахувався, яка зрештою сама себе спаралізувала своєю незгодою. Нагадаймо, яке вирішальне значення для існування Ізраїлю має той факт, що в ЗСА та в інших країнах світу живуть жиди, не як політичні еміґранти, але як громадяни чужих держав. На долю Ірляндії мали вплив не ірляндські політичні еміґранти, але американські сенатори і конгресмени ірляндського походження.

Хоч з'ясовані вгорі зміни в нашій громаді проходять закономірно і нема сили їх спинити, ми, як люди, можемо ставитися порізному до них. Для декого, це означає занепад сили еміграції і зменшення її впливу. Я. Гайвас, наприклад вважає, що „наш політичний світ" (в нашому розрізненні „партійний світ") покищо представляє собою великі сили нашої діяспори і їхніми відсуненнями згори обмежили б свої можливості робити велику роботу і здобувати для неї поважні засоби" („Свобода", ч. 123).

Варто б критичніше приглянутися тому потенціялові і тій роботі партійного сектора. Чи ж у проводі наших партій є справді люди великого формату: першої якости правники, економісти, досвідчені дипломати, високі військовики, державні мужі? Коли порівняти, наприклад, покоління Визвольних Змагань, що зуміло творити державу, армію, зорганізувало дипломатичну службу в низці посольств і консулятів, а опісля на еміграції протягом двох десятків років зуміло зберегти свій досвід в десятках томів своїх споминів та аналіз минулого, коли порівняти це покоління з теперішнім поколінням партійних діячів, легко переконатися, як ми блідо і пересічно виглядаємо. Це не з нашої вини. Систематичне винищування української інтелігенції в Східній Україні, обмежені можливості студій в західних областях Украї[illegible] колосальні втрати під ч[illegible] Другої світової війни довели до такого стану. Покоління, що очолює сьогодні наші партії — це недобитки знищених поколінь. Тому так мало між ними видатних індивідуальностей. Хоч такий стан не з нашої вини, ми не сміємо жити ілюзіями про високу якість нашого партійного активу. В Україні, в підпіллі, чи в таборах деякі з них могли виявляти свої певні організаторські та лідерські таланти, але перенесені на чужі береги, вони спаралізовані і незнанням середовища і браком контакту з ним. А втім якщо б наші партійні лідери були на висоті завдань, не було б теперішнього роз'єднання і хаосу, який наш гуморист ЕКО в недавньому числі „Лиса микити" зілюстрував як групу, що знайшлися в сліпій вулиці і себе взаємно б'ють. Після останніх подій в Державному Центрі все наше партійне життя виглядає на жабомишодраківку.

Якщо говорити про потенціял і сили, на нашу думку вони саме є поза партійним сектором. Колись партії притягали політично зацікавлених і активних одиниць. Від яких 20 років наші партії не притягають нових людей, але навпаки, тратять тих, що мали. сьогодні поза партіями є багато осіб зацікавлених політичною роботою, проте вони стоять осторонь, бо не бачать сенсу продовжати діяти в рамках старих партій. Крім того, виростає нове покоління, здорове, ніким не переслідуване, не десятковане ворогом, але виховане в умовах свободи, з-посеред якого вже вилонюються понадпересічні одиниці, які могли б стати лідерами нашого життя б діяспорі. Отож не в партіях, але саме поза партіями знаходяться великі сили нашої діяспори.

Шукаючи все ж таки за якимись конкретними успіхами діяльности наших партій, деякі автори вказують на розбудову преси. Очевидно преса виконує важливу позитивну ролю в демократичному суспільстві: вона інформує, витворює громадську опінію, мобілізує громадянство до певних акцій і т. п. Наша преса напевно має заслуги в цій ділянці. Проте, пригляньмося критичніше до її ролі. В більшості наша преса є партійна тим самим залежна. („Свободу" і „Америку" тут не враховуєно, бо вони не були створені і керовані партіями і ніхто не вважає їхнє існування заслугою партій). Треба питатися, чи роля партійної преси завжди позитивна. Чи не є вона посередньою причиною того, що не розбудувалася в нас незалежна преса, яка через вільний обмін думок і через правдиве інформування допомагала б вирощуванню здорової громадської думки й наростанню політичної культури. Наша партійна преса часто дезінформує своїх читачів, напр., не згадуючи про навіть видатні успіхи осіб іншого політичного табору, зате перебільшуючи успіхи „своїх". Члени партійних середовищ найчастіше читають тільки свою пресу й їй — „вірять". У висліді їхня поінформованість однобічна, а їхні погляди і становище до інших груп і деяких явищ в нашому житті віддзеркалюють не їхню власну думку, але вивчені гасла партійної лінії. Якщо серед українців є стільки підзорливости, недовір'я, ненависти й ворожости і тим самим постійне роз'єднання , велику частину вини та відповідальности несуть за це наші партійні газети.

Відомі, усім факти, коли поодинокі особи з різних політичних середовищ знаходять спільну мову, зокрема коли приходиться розв'язувати якісь конкретні проблеми. Здавалося б, що можна спільно, в згоді і довір'ю багато зробити. Але приходять партійні газети з нападами одна на другу групу, з безпардонною критикою одного чи другого задуму, приходять внутрішньо-партійні інструкції і співпраця стає неможлива. Члени партійних середовищ виконують сліпо ці інструкції навіть проти власного сумління і здорового глузду.

Нема потреби уболівати з приводу занепаду минулої „динаміки" партійного сектора, бо ми знаємо до чого ця дотеперішня динаміка нас довела. Наша громада звільнена від партійщини може визволити нові енергії, оживити нові сили, заохотити нових людей до громадської (тобто політичної) праці в рамках, які вони самі виберуть.

Іван Данильчук нас покинув

У Сан Дієго був заснований у 1953 р. „The House of Pacific Relation", як здійснення пляну і мрії Франка Дрогана, щоб зберегти прегарні будови Міжнародної Виставки Пацифіку в Каліфорнії в р.р. 1935-36 і наповнити їх на майбутнє духом розуміння і взаємної пошани до різних культур етнічних груп, що творять наше місто і околиці.

Організація утрималась і розвинулась, творячи в центрі Сан Дієго, в чудовому Бальбоа Парку, дійсний осередок мирного співжиття, взаємної пошани і порозуміння та активної співпраці багатьох етнічних груп. Цього року їх є 25, в тому числі і українці. На теперішню каденцію президентом цілої цієї міжнародної організації вперше було обрано знаного місцевого українського громадського діяча бл.п. Івана Данильчука. У цій функції він немало спричинився до успіху 4-го Українського Весняного Фестивалю в Сан Дієго, що відбувся з великим успіхом 27-го і 28-го травня цього року. Доля схотіла, щоб це була остання сторінка його плідної діяльности так для української, як і різнонаціональної спільноти: 31-го травня 1978 р. Всемогутній Творець покликав його до Себе — бл. п. І. Данильчук проживши 67 років нагло помер у садку своєї хати від атаки серця.

Бл. п. І. Данильчук народився 26-го червня 1910 р. в українській фармерській родині у Віта, Манітоба, Канада. Здобувши учительську освіту, він учив у Канаді 16 років. Але його енергія і підприємчивість закликали його до торговельно-господарської діяльности. Він успішно розпочав працювати в Canada's Imperial Oil Co. у Вінніпеґу, де вже в р. 1944 він скупчив у своїх руках 84 відсотків бензинового обороту своєї території. Уже в той час він почав брати участь в українському житті. Р. 1935 він одружився з Бернісою Бенчарською, а в р. 1956 вони переїхали до Ескандідо Південна Каліфорнія, будуючи там здоровельні купелі. 1960 вони перенеслися до Ле Гоя, де він працював в універсальній крамниці І. Маґнін, а дружина зснувала надсьогодні добре знан[illegible] „Студіо удосконалення тіла".



св. п. Іван Данильчук

Попри свою працю підприємця, від свого приїзду до наших околиць бл. п. І. Данильчук взяв жваву участь в українському громадському житті. Кільки раз він був у управі тутешньої нашої громади головою або заступником голови її. Він щиро займався працею для громади, не жалуючи ні труду, ні матеріяльних пожертв. Наша громадська українська бібліотека має численні його дарунки, між іншим і „Українську Енцеклопедію" англійською мовою.

Наша українська громада взяла чисельну участь в похороні бл.п. І. Данильчука 3-го червня 1978 на цвинтарі „Ел Каміно Меморіял Парк" та у жалібних сходинах за участи родини дорогого Покійника 23-го червня, де голова української громади Олександр Скоп змістовою промовою попрощав Покійного.

За ним залишилась вдова Берніс, сини Едуард і Бернард, мати Олена, брати Михайло і Данило та 5 правнуків.

В імені різнонаціональної спільноті, в якій членом був бл.п. І. Данильчук зворушливо попрощав покійного представник котеджу „Ізраель" п. Ірл Е. Шварт: „Джон Данильчук уосіблює для мене якості провідництва, що їх ми хотіли б бачити в кожному, посвяченому шляхетній меті... Він був миротворцем. Він шукав гармонії... Ми жаліємо і сумуємо за ним, але ми горді і щасливі, що знали Джона..."

Ми жаліємо, що бл.п. Іван Данильчу відійшов, але ми горді, що він був з нами і залишив славну традицію нам до наслідування.

Л. Павлович

Український Музей-Архів у Клівленді в 1977 році

Появився друком 10-сторінковий, ілюстрований звіт Українського Музею-Архіву в Клівленді за 1977 рік. На початку того року уступив з головства УМА з огляду на вік його основоположник і незмінний протягом 25 літ голова проф. Леонід Бачинський. За його жертвенну невсипущу працю для української культури нагороджено його почесним головством УМА на недзвичайних Загальних Зборах 12-го червня 1977 року, на яких також рішено купити 10-кімнатний дім при 1202 Кенілворт евеню, який був власністю Пластової Станиці й де досі приміщувалися безплатно збірки музею. Восені переведено успішно першу грошову збірку на удержання й урядження власного дому.

В 1977 році значно збагатилися збірки музею. Звіт подає 152 прізвища осіб чи інституцій, які подарували якісь матеріяли для УМА, в більшості книжки й пресу. Більшу кількість експонатів подарували виїжджаючі з Клівленду громадяни, як п. М. Кавка, д-р В. Левицький, інж. М. Хронов'ят, а зокрема багаті й цінні власні збірки почав передавати музеєві проф. Л. Бачинський, який також приготовляється до виїзду. Передача матеріялів продовжується в 1978 році. Для поміщення тих збірок і для вшанування свого основоположника УМА призначив окрему обширну кімнату.

До бібліотеки прибуло в 1977 році 1792 книжки, до пресового відділу 6,074 нові позиції. 255 видавців української преси прислали свої видання для УМА даром. Завдяки ним УМА має найповнішу збірку сучасної української преси в діяспорі. Збагатилися також новими експонатами відділи етнографії, мистецтва, архів, сектор філателії.

Звіт подає також докладні інформації про фінанси УМА з поіменним переліченням всіх жертводавців, а також повним списком членів, яких було 128. Єдиним джерелом удержання УМА — це членські вкладки (6 дол. річно для звичайних, а 25 для спомагаючих членів) і пожертви громадянства. У 1977 році було 83 жертводавці, з яких більші пожертви склали: Українсько-Американський Культурний Осередок у Східньому Клівленді 300 дол., ред. А. Курдидик з Вінніпеґу 250 , проф. Л. Бачинський і хор. Д. Микитюк по 100, д-р М. Грушкевич, проф. Р. Лесик, д-р М. Мичковський, проф. М. Пап і д-р Ю. Фединський з Детройту по 50. Всі члени управи УМА працюють безплатно. В 1977 році до Управи входили: проф. Л. Бачинський — голова до 19 березня, а потім д-р Олександер Фединський, який також був діловодом періодики, проф. Р. Міхняк — містоголова і каталаґізатор, мґр С. Маланчук — секретар і бібліотекар, ред. С. Кікта — скарбник і діловод Сектора Філателії, мисткиня Е. Завільська — діловод відділу етнографії й мистецтва, проф. Р. Лесик — діловод архіву, проф. Ю. Кордуба — діловод дрібних друків і нумізматики. До Контрольної комісії входили: інж. Р. Трешньовський, д-р Д. Павкишин і п. І. Попович. Правним дорадником був дальше безінтересовно адвокат д-р В. Базарко.

Звіт УМА прикрашує знімка основоположника й почесного голови проф. Л. Бачинського, знімка власного дому й відбитки двох нових випусків марок УМА.

Н. Н.

В Боффало відбувся Українсько-Американський День

Боффало (Михайло Лоза). — Цьогорічний Українсько - Американський День — це вже 7-ий з черги, відколи такі Дні влаштовує місцевий Відділ УККА. Відбувся він в неділю, дня 13 серпня 1978, цим разом (вперше) на великій площі „Айленд Парк" у Вест Сенека, біля Боффало.

Імпреза була вдачна під кожним оглядом. На її успіх склалися: чудова літня погода, різноманітна, незадовга програма, добра — сперта уже на досвіді — організація. Всі ці чинники притягнули на площу велику кількість людей, чи не найбільшу, відколи ці імпрези відбуваються: біля двох тисяч осіб.

Хоч люди з'їжджалися уже від 1-ої години, то офіційне відкриття імпрези відбулося о год. 3-ій. Тоді увага гостей зосередилася на спеціяльно приготованій польовій сцені, прикрашеній українським і американським прапорами. З гучномовців пролунали звуки американського й українського національних гимнів. І прапори й гимни пригадали зібраним гостям про те, що Українсько-Американський День — це імпреза не тільки для розваги, але й для відмічення певних історичних дат, як це зрештою бувало кожного з попередніх років.

Відкриваючи цьогорічний Українсько-Американський День, голова місцевого Відділу УККА і заразом голова Ділового Комітету, — Василь Шарван, проголосив, що цей День присвячений трьом річницям: 60-літтю відновлення Четвертим Універсалом Української Державности, 40-літтю від смерти полк. Євгена Коновальця і 35-літтю існування Антибольшевицького Бльоку Народів (АБН).

Під аспектом цих трьох річниць побудував свою доповідь запрошений із Ню Йорку молодий український адвокат д-р Аскольд Лозинський, який промовляв безпосередньо після молитви о. митрата д-ра Павла Івахова. Його молитва була рівночасно й благословенням імпрези — даним в дусі слів св. апостола Павла: Все, що робите, робите на славу Божу.

Виступ д-ра Лозинського заслуговує на більшу увагу. Доповідач заімпонував численній публіці під кожним оглядом: добрим знанням порушених у доповіді справ, бездоганним знанням української мови, чудовою дикцією.

Спинившися на причинах невдачі змагань українського народу до самостійности, д-р Лозинський поставив акцент на двох: на наївності українських політиків у минулому і на байдужості західнього світу до українських справ. Відносно першої причини: в 1654-му році гетьман Богдан Хмельницький наївно повірив московському цареві в його чесність, заключаючи з ним союз як рівний з рівним; в 1917-18 роках українські політики не створили української армії, повіривши у миролюбність московських соціялістів і комуністів. Наївність українських політиків жорстоко помстилася (і дальше мститься) на долі українського народу. Відносно другої причини: д-р Аскольд Лозинський доказував фактами байдужість західнього світу (в тому й Америки) супроти українських визвольних змагань. Ця байдужість проявилася в 1917-21 роках, проявилася вона і під час Другої світової війни, особливо в часі дій УПА. Байдужими до українських справ є західній світ і тепер. Коли президент Картер іноді і підносить питання про людські права в СССР, то його голос відноситься в першу чергу до російських і жидівських дисидентів, а страждання українського народу, українських дисидентів промовчуються, щоб не псути...детанту.

Дальшу частину програми виповнили мистецькі точки: виступ танцювального ансамблю „Соколи" з Ошави (Канада), виступ знаного артиста українських театрів Володимира Довганюка в ролі Гриця Зозулі, виступ молоді Осередку СУМА в Боффало, виступ дітей із танцювального гуртка „Калина".

„Соколи" під керівництвом балетмайстра Володимира Матичака, виступали два рази.

Гриць Зозуля цим разом давав свої поради для учасників з Конгресу СКВУ.

Молодь СУМА (Боффало) виступала з вільноручними вправами під керівництвом Марії Седлярчук при вокальному супроводі Квартету „Галичанки" і з народними танцями під керівництвом Юрія Гудимяка при музиці (на акордеоні) Мирослава Маланяка. Співав теж і хор Юної СУМА під керівництвом мґр Христини Мороз.

Про „Калину" замало вже сказати сьогодні, що це танцювальний гурток. „Калина" сьогодні — це вже мала школа народних танців, що її веде Лідія Стеценко. Крім групи заавансованих танцюристів, „Калина" має ще учнів-початківців у віці 6-7 років, які вже починають робити конкуренцію своїм старшим товаришам. „Калинівці" мали шість виступів у різному складі.

Програмою (у двох мовах) керував Олег Борачок.

Після того почалася розвагова частина Українсько-Американського Дня, яка тривала до півночі. Бажаючі мали змогу потанцювати при звуках оркестри Павла Василишина „Гомін".

В Українсько-Американському Дні взяли участь представники інших національних громад і заступник шерифа. Письмові привіти прислали: повітовий староста — Едвард Ріґен, посадник міста Боффало — Джеймс Ґріффін, конгресмени — Ля Фолс і Кемп.

Українсько-Американський День відбився голосним ехом в місцевій англомовній пресі. Щоденник „Кирір-Експрес" аж у двох числах (21 і 23 серпня) помістив знімки із української імпрези, перший раз можна було оглядати танцюристів з групи „Калина" — Іванку Гайдук і Миколу Крофута, другий раз — станок із українською керамікою і присутніх при ньому Христину й Ігоря Морозів з донечкою і Лярису Шарван.

Новий Папа наслідуватиме Павла УІ

Ватикан. — Коментатори вказують, що із 111-ох кардиналів, які братимуть участь у конкляве, на якому виберуть нового Папу Римського, 100 були підвищені до кардинальського сану покійним Папою Павлом УІ-им і тому припускають, що новий Папа правдоподібно продовжуватиме діяльність свого попередника, тобто займатиме „помірковане" становище до різних питань.

Отець Джозеф О'Гер, редактор американського католицького тижневика „Америка", заявив під час інтерв'ю, що це перший раз, що така велика кількість кардиналів були наймені тим самим Папою, додаючи, що більшість із згаданих 100 князів церкви вповні погоджувалися з діяльністю Папи Павла під час його понтифікату і тому правдоподібно не буде значних змін після вибору нового Папи Римського.

Щодо самого конкляве, то воно відбуватиметься згідно з традицією у Сикстинській каплиці, але вперше в історії телевізійні станції зможуть фільмувати вхід кардиналів до каплиці і церемонію відкриття конкляве. Відтак телевізійні та інші кореспонденти мусітимуть залишити каплицю, а кардиналів „запечатають" у каплиці аж поки не виберуть нового Папу. Кожного дня кардинали голосуватимуть чотири рази і після „неуспішного" голосування бальоти будуть спалені, видаючи з комина чорний дим, а коли кардинали виберуть 263-го наслідника св. Петра на престолі Вселенського Архиєрея, то з комина появиться білий дим.

Помер президент Кенії

Найробі, Кенія. — Міжнародні пресові агенства повідомили, що 22-го серпня 1978 року помер президент Кенії Джомо Кеньятта. Віцепрезидент Даніел А. Мої, що перебрав обов'язки президента, проголосив 30-денну жалобу.

З цілого світу надійшли вислови співчуття, включаючи від королеви Елисавети та прем'єр-міністра Англії. Ізраїльський президент Іцак Нейвон назвав Кеньятту „великим лідером, державним мужем і батьком свобідної й незалежної Кенії".

Кеньятта, який змінив своє християнське ім'я Джонстон на Джомо, що значить „пекельний спис", народився в бідній селянській сім'ї, вихований шотляндськими місіонерами, з молодих років брав участь в боротьбі проти колоніялістів.

Кенія з 1890 року була протекторатом, а з 1920 року — колонією Англії. Одначе населення цієї колонії вело непримиренну боротьбу за національну незалежність, особливо після 2-ої світової війни. Кеньятта став одним із провідників кенійського визвольного руху. Британська колоніяльна влада називала його „лідером темноти і смерти" за його здогадне провідництво терористичним рухом Мао-мао, що Кеньятта завжди заперечував. Проте, він був засуджений в 1953 році на сім років тюрми за керівництво „кривавого повстання" Мао-мао. Після його звільнення, кенійський народ проголосив його своїм національним героєм. Кеньятта став тимчасовим прем'єр-міністром, коли в 1962 році англійський уряд був змушений надати внутрішнє самоуряддування, а в 1963, коли була проголошена незалежність і самостійність Кенії, він став першим та досі одиноким президентом Кенії.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ВАСИЛЬ ГАДЕВИЧ, член УНСоюзу Відд. 287 Т-ва Сини України в Джерзі Сіті, Н. Дж., помер 18-го серпня 1978 р. на 63-му році життя. Народився в Перемишлі, Україна, і став членом УНС в 1950 р. Полишив у смутку дружину Катерину, дочок Марію і Стефанію, синів Осипа і Василя. Похорон відбудся 22 серпня 1978 р. на цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Б. Ясінський, секр.